

CYNGOR SIR YNYS MÔN

ADRODDIAD:	PWYLLGOR ARCHWILIO
DYDDIAD:	27 EBRILL 2015
TEITL YR ADRODDIAD:	RHEOLI RISG
PWRPAS YR ADRODDIAD:	ER GWYBODAETH
ADRODDIAD GAN:	RHEOLWR RISG AC YSWIRIANT
GWEITHREDIAD:	ER GWYBODAETH

1. CEFNDIR

- 1.1.** Fe gynhalwyd adolygiad o drefniadau rheoli risg y Cyngor ym mis Medi a Hydref 2014. Bu canfyddiadau'r adolygiad, ynghyd â cynnydd hyd yma, eu hadrodd i'r Pwyllgor Archwilio ym mis Rhagfyr 2014.
- 1.2.** Cydnabuwyd bod gwendidau hirsefydlog o ran rheoli risgiau yn llwyddiannus ar draws y Cyngor, sy'n fater hirsefydlog i'r Pwyllgor hwn ac yn hanfodol i gynnal busnes y Cyngor yn effeithiol gan bod angen i bob penderfyniad gyfeirio at risg. Awgrymwyd nad oedd proffil rheoli risg o fewn y Cyngor yn ddigon uchel.
- 1.3.** Gofynnodd y Pwyllgor Archwilio i'r Rheolwr Risg ac Yswiriant/Dirprwy Brif Weithredwr adrodd yn ôl ym mis Ebrill, 2015 ar statws a gweithrediad y gofrestr risg gorfforaethol/matrics a'r canllawiau risg cysylltiedig.

2. PROSESAU RHEOLI RISG

- 2.1.** Mae Polisi Rheoli Risg newydd wedi ei ddatblygu a'i ymgynghori ar. Bydd y polisi yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Gwaith i'w gymeradwyo ar y cyfle cyntaf posibl. Mae copi o'r polisi drafft wedi ei atodi er eich gwybodaeth.
- 2.2.** Mae Meini Prawf Asesu Risg newydd hefyd wedi eu datblygu a'i ymgynghori ar. Mae'r Meini Prawf Asesu Risg yn darparu dull cyson o fesur tebygolrwydd ac effaith risgiau. Mae'r cyfuniad o debygolrwydd ac effaith yn rhoi amlygiad risg ac y sail ar gyfer dyrchafu risgiau. Bydd y Meini Prawf Asesu Risg yn cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor Gwaith i'w cymeradwyo ar y cyfle cyntaf posibl, ond mae copi'n atodol er eich gwybodaeth.
- 2.3.** Mae fformat y cofrestrau risg wedi ei ddiwygio a'i fabwysiadu ar gyfer ei ddefnyddio ar gyfer y Gofrestr Risg Gorfforaethol, Cofrestrau Risg Gwasanaeth a Cofrestrau Risg Prosiect. Lle bo'n ymarferol, disgwylir i Gofrestrau Risg Bartneriaeth ddilyn yr un fformat. Mae copi o fformat newydd y Gofrestr Risg wedi ei atodi er eich gwybodaeth.
- 2.4.** Cafodd hyfforddiant Rheoli Risg ei gyflwyno ar sail y Polisi Rheoli Risg drafft, y Meini Prawf Asesu Risg drafft a'r gofrestr risg yn ei fformat newydd i'r UDA, Penaethiaid Gwasanaeth a'r rhai sy'n adrodd yn uniongyrchol atynt, a rhai rheolwyr prosiect yn ystod mis Tachwedd 2014.

3. ADRODD AR RISG

- 3.1.** Mae monitro risg yn broses barhaus ac yn rhan integredig o gyfrifoldeb rheoli llinell ar bob lefel. Yn ogystal, bydd risgiau corfforaethol a gwasanaeth yn cael eu hadolygu'n ffurfiol fel rhan o'r Fframwaith Rheoli Perfformiad a Chynllunio Corfforaethol presennol.
- 3.2.** Bydd y Pwyllgor Gwaith yn derbyn adroddiadau rheolaidd ar effeithiolrwydd a chynnydd y camau lliniaru risg a bydd yn ymgymryd, ar y cyd â'r UDA, adolygiad ffurfiol o'r Gofrestr Risg Corfforaethol o leiaf bob blwyddyn.
- 3.3.** Cynigir y bydd y Pwyllgor Archwilio yn derbyn adroddiad blynyddol ar y broses rheoli risg, a dau adroddiad y flwyddyn ar y Gofrestr Risg Corfforaethol.

4. COFRESTRAU RISG

- 4.1.** Mae pob Gwasanaeth wedi cyflwyno Cofrestr Risg Gwasanaeth diwygiedig fel rhan o'u Cynllun Darparu Gwasanaeth. Gwerthfawrogir bod nifer o'r cofrestrau risg gwasanaeth angen eu mireinio'n bellach a bydd angen cymorth ychwanegol ar wasanaethau i'r perwyl hyn.
- 4.2.** Cynhaliwyd gweithdy wedi ei hwyluso gyda'r UDA a'r Pwyllgor Gwaith, a'r allbwn oedd sail y Gofrestr Risgiau Corfforaethol diwygiedig. Mae perchennog risg wedi ei adnabod ar gyfer pob risg, ac mae'r mesurau rheoli presennol ac unrhyw gynlluniau gweithredu ychwanegol i liniaru wedi eu cytuno. Mae'r Gofrestr Risg Corfforaethol wedi cael ei ymgynghori ar a bydd yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Gwaith i'w gymeradwyo ar y cyfle cyntaf posibl.

5. ARGYMHELLION

- 5.1.** Gofynnir i'r Pwyllgor nodi'r cynnydd a wnaed hyd yma a chadarnhau bod y trefniadau arfaethedig i adrodd i'r Pwyllgor yn foddhaol.

**JULIE JONES
RHEOLWR RISG AC YSWIRIANT**

20 EBRILL 2015

Polisi Rheoli Risg

Cyd-destun

Mae Cyngor Sir Ynys Môn yn sefydliad amrywiol sydd yn ymrwymo i ddarparu gwasanaethau o ansawdd, sy'n gynaliadwy ac sy'n rhoi gwerth am arian i'r gymuned. Drwy ddarparu arweinyddiaeth gymunedol gref a thrwy weithio mewn partneriaeth, mae'r Cyngor yn ymrwymo i wireddu'r weledigaeth yn ein strategaeth gymunedol a'r Cynllun Corfforaethol.

Diffinnir risg fel "digwyddiad a fyddai, petai'n digwydd, yn cael effaith ar ein gallu i gyflawni ein hamcanion yn llwyddiannus". Mae'r Cyngor yn cydnabod bod risgiau ynghlwm wrth ein holl weithgareddau a bod dyletswydd arnom i reoli'r risgiau hyn mewn ffordd gytbwys, strwythuredig a chost effeithiol. Felly, ystyrir y broses o nodi, asesu, rheoli a monitro risg yn rhan annatod o'r broses reoli. O ganlyniad, byddwn mewn sefyllfa gryfach i wella ein gallu i ddarparu gwasanaethau, cyflawni ein hamcanion a sicrhau gwerth am arian.

Gweledigaeth

Y weledigaeth ar gyfer rheoli risg yw ei fod yn darparu fframwaith i reoli risg o fewn terfynau y cytunwyd arnynt er mwyn cyflawni'r canlyniadau a ddeisyfir ar lefel corfforaethol, gwasanaeth a phrosiect.

Os na fyddwn yn nodi, asesu a rheoli ein risgiau gall hynny arwain at wariant sylweddol nad yw yn y gyllideb, difrod i'n henw da a hyder y gymuned.

Mae'n cael ei gydnabod bod rhaid derbyn rhywfaint o risg er mwyn cyflawni ein hamcanion. Ein polisi yw sicrhau diwylliant o gymryd risgiau gwybodus lle yr ydym yn eglur am y risgiau hynny yr ydym wedi dewis eu derbyn a'r rhai yr ydym wedi dewis i beidio derbyn.

Amcanion

Amcanion polisi rheoli risg y Cyngor yw:

1. Datblygu dull gweithredu cyson ar gyfer rheoli risg ar draws y Cyngor.
2. Ymgorffori rheoli risg fel rhan annatod o broses reoli'r cyngor, a sicrhau'n benodol bod cysylltiadau clir gyda Chynlluniau Gwasanaeth.
3. Sicrhau diwylliant rhagweithiol sy'n ymwybodol o risg ar draws pob rhan o'r cyngor, lle mae risg yn cael ei chymryd (neu beidio) yn wybodus ym mhob penderfyniad a gweithred o bwys.
4. Cynnal a gwella hyder cwsmeriaid yn ein gallu i gyflawni ein hymrwymadau.
5. Lleihau'r posibilrwydd o weithgarwch neu gostau ariannol heb eu cynllunio, a'u heffaith ar enw da'r Cyngor a'r gallu i gyflawni ein hamcanion.
6. Rheoli risg yn unol ag arferion gorau, ymrwymadau statudol a Rhaglen Cymru ar gyfer Gwella.
7. Gweithio gyda'n partneriaid a darparwyr i ddatblygu dull cyffredin o gyflawni ein hamcanion rheoli risg.

Egwyddorion

Mae'r egwyddorion allweddol canlynol yn nodi sut y bydd y Cyngor yn cyflawni ei amcanion ar gyfer rheoli risg:

1. Mae rheoli risg yn broses barhaus ac nid yw'n ddigwyddiad. Mae'r broses ar gyfer nodi ac asesu risg yn sicrhau bod risgiau allweddol yn cael eu nodi a'u gwerthuso, eu monitro'n barhaus a'u lliniaru lle mae angen hynny i lefel dderbyniol.
2. Rhaid i wybodaeth risg gael ei nodi, ei hasesu a'i rheoli a rhaid adrodd arni yn amserol, yn gywir, yn berthnasol a chan roi sylw digonol i'r risgiau allweddol er mwyn cefnogi'r broses o wneud penderfyniadau rheoli.
3. Mae'r broses ar gyfer rheoli risg yn rhan annatod o reoli a chwblhau'n llwyddiannus unrhyw weithgaredd, prosiect neu broses.
4. Dylai rheoli risg fod yn hollgynhwysol ond nid yn feichus nac yn fiwrocraidd, nac ychwanegu'n afresymol at y gost o redeg y Cyngor.

Swyddogaethau a Chyfrifoldebau

Y prif swyddogaethau a chyfrifoldebau yw:

- *Prif Weithredwr a'r UDA*
Y Prif Weithredwr sy'n gyfrifol am reoli risg mewn modd effeithiol ar draws y Cyngor gyda chefnogaeth yr Uwch Dim Arweinyddiaeth a'r swyddogion sydd â'r cyfrifoldeb statudol am wasanaethau penodol. Mae'r Prif Weithredwr a'r UDA yn gyfrifol am sicrhau bod y Gofrestr Risg Gorfforaethol yn gywir a bod y risgiau yn cael eu rheoli'n dda.
- *Penaethiaid Gwasanaeth a Phenaethiaid*
Mae pob Pennaeth Gwasanaeth yn gyfrifol am weithredu'r Polisi Rheoli Risg ac am sicrhau bod risgiau gwasanaeth yn cael eu rheoli'n dda yn eu maes cyfrifoldeb nhw ac, ar y cyd, mae'r Penaethiaid yn gyfrifol am gefnogi'r Prif Weithredwr a'r UDA i reoli Risgiau Corfforaethol.
- *Aelodau Etholedig*
Yn gyfrifol am lywodraethaint da o ran darparu gwasanaethau ar gyfer y gymuned a sicrhau fod gan Swyddogion y Cyngor drefniadau rheoli risg effeithiol yn eu lle.
- *Pwyllgor Gwaith*
Yn gyfrifol am gymeradwyo Polisi Rheoli Risg y Cyngor, yr Awydd i gymryd Risg ac am oruchwylio'r Gofrestr Risg Gorfforaethol.
- *Pwyllgor Archwilio*
Yn gyfrifol am adolygu priodoldeb y prosesau rheoli risg a sicrwydd.
- *Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol*
Sgriwtineiddio risgiau o bwys mawr.
- *Pob Gweithiwr*
Mae'n ddyletswydd ar bob gweithiwr i reoli risg.

Gweithdrefnau Rheoli Risg

Darperir canllawiau pellach i gefnogi gweithrediad y polisi hwn yng Nghanllawiau Rheoli Risg y Cyngor.



**Risg
Gweddilliol /
Residual
Risk**

TEBYGOLRWYDD / LIKELIHOOD	Digwyddiad bron yn sicr o ddigwydd yn y rhan fwyaf o amgylchiadau / Event is almost certain to occur in most circumstances	>70%	Bron Yn Sicr / Almost Certain	A				
	Digwyddiad debygol o ddigwydd yn y rhan fwyaf o amgylchiadau / Event likely to occur in most circumstances	30-70%	Tebygol / Likely	B				
	Bydd y digwyddiad o bosib yn digwydd ar ryw adeg / Event will possibly occur at some time	10-30%	Posib / Moderate	C				
	Digwyddiad annhebygol a all ddigwydd rhyw bryd / Event unlikely and may occur at some time	1-10%	Anhebygol / Unlikely	D				
	Digwyddiad prin fydd ond yn digwydd mewn amgylchiadau eithriadol / Event rare and may occur only in exceptional circumstances	<1%	Prin / Rare	E				

	5	4	3	2	1
	Dinod / Insignificant	Bychan / Minor	Cymedrol / Moderate	Sylweddol / Major	Trychinebus / Catastrophic
Gwasanaeth / Service	Dim effaith ar ansawdd y gwasanaeth, tarfu gyfyngedig i weithrediadau / No impact to service quality, limited disruption to operations	Mân effaith ar ansawdd y gwasanaeth, nid yw safonau gwasanaeth mân yn cael eu bodloni, amhariad tymor byr i weithrediadau / Minor impact on service quality, minor service standards are not met, short term disruption to operations	Gostyngiad sylweddol yn ansawdd y gwasanaeth, amhariad difrifol i safonau gwasanaeth / Significant fall in service quality, serious disruption to service standards	Effaith sylweddol ar ansawdd gwasanaethau, safonau gwasanaeth lluosog heb eu bodloni, amhariad tymor hir i weithrediadau / Significant impact on service quality, multiple service standards not met, long term disruption to operations	Gostyngiad trychinebus yn ansawdd y gwasanaeth a safonau gwasanaeth allweddol ddim yn cael eu bodloni, ymyriad trychinebus hirdymor i weithrediadau / Catastrophic fall in service quality and key service standards are not met, long term catastrophic interruption to operations
Enw Da / Reputation	Pryder cyhoeddus wedi ei gyfyngu i gwynion lleol / Public concern restricted to local complaints	Mân sylw anffafriol lleol / cyhoeddus / cyfryngau a chwynion / Minor adverse local / public / media attention and complaints	Sylw andwyol lleol difrifol neu sylw andwyol mân yn y wasg rhanbarthol neu chenedlaethol / Serious adverse local or minor adverse regional or national media attention	Beirniadaeth rhanbarthol difrifol neu genedlaethol negyddol / Serious negative regional or national criticism	Condemniad rhanbarthol a chenedlaethol hir / Prolonged regional & national condemnation
Côst Ariannol / Financial Cost (£)	< £50k	£50k - £250k	£250k - £750k	£750k - £3m	>£3m

EFFAITH / IMPACT

Allwedd Difrifoldeb Risg Corfforaethol / Corporate Risk Severity Key

- Dinod / Minor Risg a reolir yn hawdd yn lleol - dim angen i gynnwys rheolaeth / Risk easily managed locally – no need to involve management
- Cymedrol / Moderate Risg gallu cael eu rheoli ar lefel gwasanaeth - effallai bydd angen rhoi gwybod i uwch reolwyr a'r UDA / Risk containable at service level - senior management and SLT may need to be informed
- Sylweddol / Major Ymyrraeth gan yr UDA a / neu gyfranogiad Pwyllgor Gwaith / Intervention by SLT and / or Executive Committee involvement
- Allweddol / Critical Ymyrraeth sylweddol gan yr UDA a Pwyllgor Gwaith / Significant SLT and Executive Committee intervention